

KAYIT DIŞI TOHUMCULUK FAALİYETLERİNİN ÖNLENMESİ EYLEM PLANI

TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ

2023

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	2
2. KAYIT DIŞI TOHUMCULUĞUN TANIMI VE EKONOMİYE ETKİSİ.....	2
2.1. Kayıt Dışı Tohumculuğun Tanımı.....	2
2.2. Ekonomiye Etkisi.....	5
3. KAYIT DIŞI TOHUMCULUĞUN NEDENLERİ.....	3
3.1. Mevzuattan Kaynaklanan Nedenler.....	3
3.2. Destekleme Politikalarından Kaynaklanan Nedenler.....	4
3.3. Denetim Yetersizliğinden Kaynaklanan Nedenler.....	4
3.4. Bilgi Eksikliğinden Kaynaklanan Nedenler.....	5
3.5. Veri Paylaşımının Yetersizliğinden Kaynaklanan Nedenler.....	5
4. KAYIT DIŞI TOHUMCULUĞUN ÖNLENMESİ EYLEM PLANI.....	6

1. GİRİŞ

Tohumculuk sektörü tohum, fidan, fide, süs bitkileri ve doku kültürü alanında üretim, işleme, satış, ithalat ve ihracat faaliyetini içine alan bir sektördür. Böylesine geniş bir sektörde kayıt dışı faaliyetler önemli ölçüde haksız rekabete yol açmakta, sertifikalı ve kaliteli tohumluğun yaygınlaşmasının önünde bir engel olarak durmakta, sonuç olarak verimliliği azaltmakta ve milli ekonomiyi olumsuz etkilemektedir. İhracatın ve küresel pazarda rekabet gücünün daha yukarı seviyelere taşınabilmesi için sektördeki kayıt dışılığın önlenmesi gerekmektedir.

Bu raporun amacı; tohumculuk sektöründeki “kayıt dışı tohumluk” kavramının tanımının yapılması, boyutlarının tartışılması, nedenlerinin somut olarak belirlenmesi ile alınacak önlemlere ilişkin seçenekler ve öneriler geliştirilmesidir.

2. KAYIT DIŞILIĞIN TANIMI VE EKONOMİYE ETKİSİ

Tohumculuk sektöründe kayıt dışılığın tanımını 5553 sayılı Kanunun istisnaları düzenleyen 14. Maddesi ve 5042 sayılı Kanunun Çiftçi İstisnalarını düzenleyen 17. Maddesi ve 5996 sayılı Kanunun 15 ve 17. Maddeleri saklı kalmak kaydı ile iki başlık altında yapmak mümkündür.

2.1. Kayıt Dışı Tohumculuğun Tanımı

Kişi / Firma Bakımından Kayıt Dışılık

Tohumluk üretme/işleme/pazarlama/ithalat/ihracat faaliyetini yürütecek kişi / firmaların:

- Tohum, fide, fidan ve süs bitkisi üretici/doku kültürü ile tohumluk üretici/işleyici belgelerini almadan,
 - Faaliyet alanına göre ilgili alt birliklere üye olmadan
 - Operatör kaydı yaptırmadan
- faaliyet göstermesi, kişi/firma bakımından kayıt dışılığı ifade eder.

Tohumluk Bakımından Kayıt Dışılık

5553 sayılı Kanun tohumluk ticaretinin yapılabilmesi için; tohum, fidan ve çilek fidesi üretimi alanında ilgili Çeşit Kayıt Listesinde yer alması ve sertifikasyon işlemlerinin/pazarlama yönetmeliklerinin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilmesini öngörmektedir. Ayrıca ithal edilecek tohumluklar söz konusu olduğunda ise ithalat genelgesindeki yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bunlar;

- Çeşidin tescil edilerek / üretim izni verilerek ilgili Çeşit Kayıt Listesinde yer alması
- Beyannamenin zamanında verilmesi,
- Tarla/ Parsel kontrolü,
- Etiketleme ve ambalajlama kurallarına uyulması,
- Laboratuvar analizleri,
- Sertifikalandırma / belgelendirme gibi işlemlerdir

Bu şartların ilgili Sertifikasyon ve Pazarlama Yönetmelikleri ile İthalat Genelgelerinde istenildiği şekilde hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi halinde bu kez tohumluk bakımından kayıt dışılık gündeme gelmektedir.

Fide ve süs bitkilerinde ise ilgili pazarlama yönetmeliği şartlarının gereği gibi yerine getirilmemesi halinde kayıt dışılık gündeme gelmektedir

2.2. Ekonomiye Etkisi

Kayıt dışı yapılan tohumluk üretim ve satışların tarımsal üretim ve milli ekonomiye olumsuz yansımaları aşağıda özetlenmiştir;

- Faturasız olan satışlarda vergi kaybı olmaktadır.
- Tohumluk ve tarımsal ürün ihracatımız olumsuz etkilenmektedir.
- Bitki sağlığı kontrolü yapılmadığı için temiz üretim alanlarına hastalık ve zararlılar bulaşmakta, gıda güvenliği tehlikeye girmektedir.
- Tohumluklarda ismine doğruluk garantisi ve kalitede standardizasyon yetersiz olduğundan üretici zarar görmektedir.
- Mevzuata tam uygun olarak tohumluk üretenler haksız rekabet ortamında zarar görmektedir.
- Çeşit geliştirme ve AR-GE faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir.

3. KAYIT DIŞI TOHUMCULUĞUN NEDENLERİ

3.1. Mevzuattan Kaynaklanan Nedenler

Mevzuattan kaynaklanan nedenler aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 17. Maddesi Birliklere üye olma zorunluluğunu getirmekle birlikte 12. Madde sadece Bakanlıktan yetki almayı öngörerek yaptırım getirmiş, ancak alt birlik üyeliğinin eksikliğine herhangi bir yaptırım getirmemiştir. Bu durum birlik üyeliği bakımından bir kayıt dışılığa yol açabilmektedir.
- 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu 12. maddenin giriş cümlesinde "4 üncü madde gereğince kayıt altına alınan çeşitlere ait tohumlukları" ifadesi kullanılmış ancak kayıt altına alınmamış olanlarla ilgili bir yaptırım öngörülmemiştir.
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 10 maddesinde: ihaleye girenlerden sadece ODA belgesi ibrazı istenmektedir. İlgili Alt Birliğe üyelik belgesinin aranmaması; tohumculuk sektöründe ilgili alt birlik üyeliğinin gerekliliği konusunda bir ihtiyaç olduğu duygusu yaratmadığı için kayıt dışılığı artırmaktadır.

- Sertifika, Bitki Pasaportu ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Yönetmeliğinde pasaport basım onayı, birlik üyelik belgesinin sorgulanmadan verilmesi
- Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliğinin günün şartlarına cevap vermemesi. Bu Yönetmelik adında ve amaçla ilgili 1. Maddesinde yetkilendirmenin yanı sıra denetlemeden de bahsetmesine rağmen;
 - * Denetleme hakkında hiçbir hüküm içermemektedir.
 - * Denetleme sırasında örneğin alt birlik üyelik belgelerinin aranacağı hususu sadece Uygulama Talimatında ve ekli Formlarında görünmektedir.
 - * Oysa bu konudaki ilgili maddelerin muhakkak bu Yönetmelikte yer alması hukuki gerekliliktir.
- Tohumculuk Hizmetleri Uygulama Talimatı'nda "Bakanlık İl Müdürlüğüne Üretici/Bayi Belgesi düzenlendiği tarihten itibaren 60 gün içinde ilgili Alt Birlik Üyelik Belgesini ibraz edilmediği takdirde Üretici/Bayi Belgesi iptal edilir. Belgesi iptal edildiği halde faaliyetlerine devam eden gerçek/tüzel kişilere Kanununun 12. Maddesi 3. Fıkrası uygulanır." gibi bir maddenin bulunmaması
- Tohumculuk Hizmetleri Uygulama Talimatı'nda da "parsel kontrolü sadece ilgili Alt Birlik üyelik belgesi olan üreticilerin verdiği beyannameler için düzenlenir" maddesinin çıkarılmış olması
- Döner sermaye ücretlerinin yüksek olması, tohumluk bakımından kayıt dışılığı arttırmaktadır.
- Büyükşehir belediyelerinde tarıma ve kırsal kalkınmaya hizmet götürme birimlerinin popülist yaklaşımlarla yaptıkları tarımsal konulu projelerde tohumculuk mevzuatını dikkate almayarak kayıt dışılığa sebep olmaktadır.

3.2. Destekleme Politikalarından Kaynaklanan Nedenler

- Verilen destekler bazı türlerde yetersizdir.
- "Milli Tarım Projesi" kapsamında gündeme gelen, Devletin çiftçilere vereceği tüm tarımsal desteklerin sertifikalı tohum kullanımına bağlanması hâlihazırda uygulamaya konulamamıştır
- Fidan üretim materyali ve standart fidana üretim desteği verilmemektedir.
- Asma, muz ve nar fidanı kullanım desteği kapsamında çıkarılmıştır.
- Süs bitkileri sektörü tarımsal destekleme sistemi içine dahil edilmemiştir.
- Sertifikalı kademedeki tohum yetiştiricilerine, çiftçinin almış olduğu kadar destek verilmektedir.
- Sertifikalı tohumdan üretilen sebze fidesine çiftçi desteği yoktur.

3.3. Denetim Yetersizliğinden Kaynaklanan Nedenler

- Ticari hale geldikten sonra tohumluklar çok geniş alanlara yayıldığı ve sahada denetimden sorumlu olan İl Müdürlüklerinin iş yükünün fazla olması nedenleriyle, zamanında ve etkili denetim yapılamamaktadır.

- Büyükşehir Belediyeleri bünyesinde yer alan Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı ve Ziraat Odaları tarafından ilçe ve köylere dağıtılan tohum eleme makinaları ile çiftçi ihtiyacı için temizlenen tohumların tohumluk olarak satılmaması için gereken denetimler yapılmamaktadır.
- Denetimlerde sadece kayıtlı üreticiler denetlenmekte, ancak kayıtlı olmayan üreticilere kayıt yaptırmasına ilişkin bir denetim ve yaptırım uygulanmamaktadır.
- Bakanlıkça yetkilendirilen gerçek/tüzel kişilerin ilgili Alt Birliğe üye olmaları için belli bir süre verilme sınırı yönetmelikte veya talimatta bulunmamaktadır.
- Pazarlama yönetmeliğine ilişkin piyasa denetimlerinde yol kontrollerinin yapılmamaktadır.
- Bakanlık İlçe Müdürlüklerinin bir çoğunda denetim yetkisi yoktur.
- TBS sistemi aktif hale gelmemiştir.
- Tarla/parsel kontrolleri sırasında bazı verim tahminleri gerçeği yansıtmamaktadır.
- Numune alma sırasında gerekli özen gösterilmemektedir.
- Yurt dışından ithal edilen standart tohumluklarda ve firmaların kendi üretimleri olan standart tohumluklarda ismine doğruluğun yeteri kadar kontrol edilmemesi
- Yetkilendirme ve denetleme yönetmeliği şartlarını yerine getirmeyenler (küçük üreticiler) kapsam dışı kalmakta, belgelendirilememekte; bu nedenle denetleme yapılamamaktadır.

3.4. Bilgi Eksikliğinden Kaynaklanan Nedenler

- Sektörün tüm taraflarında, mevzuat ve etik kurallar konusunda bilgi eksiklikleri bulunmaktadır.
- Desteklemeler ve desteklerin hak edilmesi ile ilgili bilgi eksikliği bulunmaktadır.
- Bitkisel üretim faaliyetini gerçekleştirecek çiftçiler ve bahçe/bağ tesis edecek üreticiler, kayıtlı üretimin avantajları hakkında yeterli bilgi sahibi değildir.

3.5. Veri Paylaşımının Yetersizliğinden Kaynaklanan Nedenler

Gerek Bakanlık ile sektör arasında, gerekse, sektörün kendi paydaşları arasında, sağlıklı, sistemli ve sürekliliği olan bir veri paylaşım sistemi oluşturulamamıştır. Sektörün kendi içerisinde de bir otokontrol mekanizmasının kurulması ve işleyişinin sağlanması için, veri paylaşım sisteminin en kısa sürede oluşturulması gerekmektedir.

4. Kayıt Dışı Tohumculuğun Önlenmesi Eylem Planı

Kayıt dışı tohumculukla etkili bir mücadele için 5 tedbir düşünülmüş, 24 adet ise eylem önerisi geliştirilmiştir. Eylemlerin hangi süreler içerisinde yapılacağı da belirtilmiştir. Bu sürelerin açıklamaları aşağıda verilmiştir:

K = Kısa vade: 0-1 yıl

O = Orta vade: 2-3 yıl

U = Uzun vade: 4-5 yıl

Tedbir	Eylem önerisi	Süre	Sorumlu kurum	İlgili kurum	Açıklama
Mevzuatın iyileştirilmesi	5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 12. Maddesinin yeniden ele alınarak kusur ile orantılı ve tüm alanları kapsayacak halde yeniden düzenlenmesi için girişimlerde bulunulması	U	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Kayıt dışı tohumluk üretimi yapanların, kusur ile orantılı ceza oranlarının belirlenmesinin ve fiilin tekrarı halinde katlanan cezalar öngörülerek üreticilerin uzun yıllara dayanan birikimlerinin ve isim haklarının korunması
	5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 12. Maddesinin 3. Fıkrasının başına "Alt birlik üyeliği olmadan" ibaresinin eklenmesi için girişimlerde bulunulması	O	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Birliklere üyelik açısından, Kanunda açık bir mecburiyet olmakla birlikte (17. Madde) 12. Madde sadece Bakanlıktan yetki almayı öngörerek yaptırım getirmiş, alt birlik üyeliğinin eksikliğine yaptırım getirmemiştir. Cezai yaptırımın olmaması, üyelik mecburiyetine ait Kanun hükmüne rağmen, alt birlik üyeliği bakımından bir kayıt dışılığına sebep olabilmektedir.
	5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 12. Maddesine "kayıt altına alınmamış tohumluklara" da bir yaptırım eklenmesi için girişimlerde bulunulması	O	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Kanun gereği kayıt altına alınması zorunlu olduğu halde kayıt yaptırılmadan tohumluk ticareti yapılan ve kayıt zorunluluğu olmayan (süs bitkileri gibi) tohumlukların ticareti ile ilgili yaptırımın olmaması, kayıt dışılığına yol açmaktadır.
	5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 40. Maddesinin yeniden revize edilmesi için girişimlerde bulunulması	O	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığının birleşerek Tarım ve Orman Bakanlığı olması nedeniyle, 40. Maddenin yürürlükten kaldırılması

					gerekmektedir. Böylece özellikle meyve ve süs bitkilerinde orman bitki türü olarak adlandırılan tohumlukların kayıt dışılığı da önlenmiş olacaktır.
Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihalelerde 5553 sayılı Kanun hükümlerine uyulmasının sağlanması için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTOB, Alt Birlikler	TOB, KİK, Belediyeler		Kamu İhale Kanununun 10.maddesinin 1. fıkrasının b/1 bendinin aşağıdaki şekilde (meslek kuruluşuna ibaresi taşımadan) düzenlenmemiş olması ; (1) İsteklinin mevzuatı gereği ilgili odaya/ meslek kuruluşuna kayıtlı olarak şeklinde değiştirilmesi.
Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Yönetmeliğinde değişiklik yapılarak, pasaport basım onayının, ilgili alt birlik Üyelik Belgesi olan üreticiye verilmesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTOB, Alt Birlikler	TOB		Tohumculuk Kanununda yer alan zorunlu Alt Birlik üyeliği esas alınarak, operatör kaydı ve bitki pasaportu basım onayı öncesi Alt Birlik üyelik sorgulaması yapılmalıdır.
Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliğinde değişiklik yapılması girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTOB, Alt Birlikler	TOB, MB		Mevcut piyasa koşulları ve sektörün talepleri doğrultusunda, kayıt dışılığın daha etkin önlenmesi amacıyla, Yönetmelikte değişiklik yapılarak; <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bakanlık İlçe Müdürlüklerinin de denetim yapmasının sağlanması ✓ Üretici/Bayi belgesi iptalinin denetim şartına bağlanmadan üretici belgesi verilmesini takiben 60 gün içinde ilgili alt birliğe üyelik belgesi ibrazının zorunlu olması ✓ Orman mühendislerinin süs bitkisi ve fidan üretici belgesinde teknik personel olarak tanınması 13. Maddesinin günün koşullarına uygun hale getirilmesi

	Tohumculuk Hizmetleri Uygulama Talimatına “Bakanlık İl Müdürlüğünce Üretici/Bayi Belgesi düzenlendiği tarihten itibaren 60 gün içinde ilgili Alt Birlik Üyelik Belgesini ibraz edilmediği takdirde Üretici/Bayi Belgesi iptal edilir.Belgesi iptal edildiği halde faaliyetlerine devam eden gerçek/tüzel kişilere Kanunun 12. Maddesi 3. Fıkrası uygulanır. ” maddesinin yeniden eklenmesi için girişimlerde bulunulması.	K	TÜRKTÖB Alt Birlik	TOB	Bakanlık il Müdürlüklerince, yetkili tüm üreticilerin yıllık denetimlerinin yapılmaması ve Alt Birlik üyeliğinin takip edilememesi nedeniyle, daha önceki yıllarda yer aldığı üzere, bu maddenin yeniden Talimata eklenmesi gerekmektedir.
	Tohumculuk Hizmetleri Uygulama Talimatına “parsel kontrol raporu sadece geçerli ilgili alt birlik üyelik belgesi olan üreticiye ait üretimlere düzenlenir” ifadesinin yeniden eklenmesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB Alt Birlik	TOB	Yetki belgelerinin 5 yıl süreli olması nedeniyle, Alt Birlik üyelik takibinin yıllık yapılabilmesi amacıyla, tohumlukların üretim sürecinde, parsel/tarla kontrolü sırasında Alt Birlik üyelik belgesinin istenilmesi gerekmektedir.
	Sertifikalandırma ve pasaport sisteminin TBS yazılımı kurularak, ilgili alt birliğe üye onay yetkisinin verilmesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB Alt Birlik	TOB	Hali hazırda, tohumda kısmen, diğer tohumluklarda ise tamamen doküman üzerinden üretim, sertifikalandırma ve pazarlama işlemleri yapılmaktadır. TBS sisteminin işlerlik kazanması durumunda bürokratik işlemler azalacağı gibi, denetim yapılabilecek ve kayıt dışılık önlenecektir.
	Üretim ve pazarlama ile ilgili Tohumculuk Hizmetleri Uygulama Talimatında yol kontrollerinin yapılmasına ilişkin kuralların yer alması için girişimlerde bulunulması	O	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Yol kontrollerinde Bakanlıkça verilen yetki belgesinin sorgulanması; eksikliği halinde Kanunun 12. Maddesinin uygulanması gerekmektedir.
Destekleme Politikalarının	Standart fidan ve materyaller de dahil tüm tohumluk üretimlerine üretim	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Sertifikasyon sistemimizi değerlendirdiğimizde; 2017 yılında 37,9 milyon standart fidan üretimine karşılık, 8,3 milyon adet

İyileştirilmesi	desteği verilmesi için girişimlerde bulunulması				<p>sertifikalı fidan üretilmiştir. Sertifikalı fidan ve temel fidan üretilen türlere göre; incir, fındık, asma, çay, Trabzon hurması, vb. çoğu türde henüz sertifikalı fidan üretimine geçilmediği, ayrıca üreticilerin %10'unun sertifikalı fidan üretimi yapabildiği, çeşit taleplerinin sık değişmesi nedeniyle damızlık kurularak sertifikalı fidan üretimine çoğu türde geçilmesinin mümkün olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, standart fidana da üretim desteği verilmesi gerekliliği anlaşılmaktadır.</p> <p>Ayrıca; fidanda ismine doğruluk ve zararlı organizmalardan arılık sağlanabilmesi için belirli bir damızlıktan materyal temin edilmesi gerekmekte; damızlıkların ise 3. Yıldan itibaren materyal vermesi düşünüldüğünde, Damızlık tesislerinin teşvik edilmesi amacıyla, tüm aşama materyallerin üretimine de destek verilmelidir.</p>
	Yurtiçinde üretilen tüm tohumluklara satış yeri dikkate alınmadan (ihracat dahil) üretim desteği verilmesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTOB, Alt Birlikler	TOB	Ülkemiz tohumculuk sektörünün yurtdışında diğer ülke üreticileriyle rekabet edebilmesi ve ihracatın arttırılabilmesi için, yurtdışına yapılan tohumluk satışları da üretim desteği kapsamında olmalıdır. Örneğin fidanda yurtiçi ihtiyacın fazlasıyla karşılandığı görüldüğünden, ihraç edilen fidanın üretim desteği kapsamında olmaması, üreticilerin üretim miktarının azalmasına yol açmakta ve yurtdışında diğer ülke üreticileriyle fiyat rekabeti yapılamamaktadır.
	Süs bitkilerinde desteklemenin alan bazında ve ürün kategorisine göre (mevsimlik, iç mekan ve dış mekan) yapılması için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTOB, Alt Birlikler	TOB	Süs bitkilerinde desteklemelerin alan bazında ve ürün kategorisine göre verilmesi sektörün kullanmasını sağlayacak ve kayıt altına alınması kolaylaşacaktır.
	Devletin çiftçilere vereceği tüm	O	TÜRKTOB,	TOB	Destekler sertifikalı tohum kullanma şartına bağlanırsa kayıt

	desteklerin sertifikalı tohum kullanımı şartına bağlanması için girişimlerde bulunulması		Alt Birlikler		dışılık önemli ölçüde azalacağı gibi sertifikalı tohumluk kullanımı, dolayısıyla üretim artacaktır.
	Büyükşehir Belediyelerinin çiftçilere selektör dağıtması yerine sertifikalı tohumluk dağıtması için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	Belediyeler	Büyükşehir belediyelerinin çiftçilere selektör dağıtması üründen elenmiş yani kayıt dışı tohumların satışını arttırmaktadır. Bunun önlenmesi gerekir.
	Belediyelerin tohumluk alımlarında "Alt Birlik Üyelik belgesi" istemesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	Belediyeler	Belediyelerin yaptıkları tohumluk alımında, Tohumculuk Kanunu hükümlerini uygulamaları için yerelde Bakanlık İl Müdürlüklerinin bu alımlarda yer alması; ayrıca Belediyeler Birliğine başvurulması gerekmektedir.
	Sertifikalı tohumluk üretiminin yetersiz olduğu bazı türlerde mevcut kullanım desteklerinin arttırılarak devam ettirilmesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Sertifikalı tohumluk üretiminin yetersiz olduğu türlerde kullanım destekleri arttırılırsa sertifikalı tohumluğa olan talep artacak ve kayıt dışı faaliyet azalacaktır.
	Döner sermaye ücretlerinin düşürülmesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Kayıtlı üretim yapan üreticiler döner sermaye ücretlerinin yüksekliği nedeniyle, kayıt dışı üretimlerle fiyat rekabeti yapamamaktadır. Bu rekabetin kayıtlı üretici lehine dönmesi için ve üreticilerin standartlarını arttırmak üzere yatırım yapabilmeleri amacıyla, döner sermaye ücretleri maliyet dikkate alınarak düşürülmelidir.
Denetimin Etkin Hale Getirilmesi	Televizyon ve internetten yapılan satışların da denetlenmesi için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB, RTÜK	İnternette satış yapan kuruluşlarda üretici, tohumluk bayiliği ve alt birlik üyeliği şartının aranması gerekmekte; buna uymayanlar hakkında Kanun'un 12. Maddesi gereği cezai işlem uygulanmalıdır.
	Yetkilendirme ve denetleme yönetmeliği hükümlerince yapılan denetimlerin kayıtlı olmayanları da kapsamı için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	Kanun ve Yönetmelikte sadece kayıtlı üreticinin denetlenmesi yazılı olmadığı halde uygulamadaki bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir.

	İsmine doğru olmayan tohumları hazırlayan firmalara cezai müeyyidelerin artırılması için girişimlerde bulunulması	K	TÜRKTOB, Alt Birlikler	TOB	Para cezası verilebilmelidir. Gerekirse karantina koşulları sağlanmalı ve pazara sevk önlenebilmelidir.
Bilgilendirme ve Farkındalık Yaratılması	Birliklerin üyelerine dönük; kayıt dışılığın, kaçak tohumluğun ve çiftçiyi yanıltmaya, mağdur etmeye yönelik fiillerin sektöre ve ülkemiz tarımına verdiği zararlar konusunda bilgilendirme yapması		TÜRKTOB, Alt Birlikler	TOB, Yazılı ve Görsel Basın	<p>Hâlihazırda, tohumculuğumuzda; ıslahtan üretime, üretimden çiftçiye intikaline kadar her aşama, uluslararası normlar ve kabuller de dikkate alınarak yasal mevzuat, yazılı kurallar ve tecrübeler sonucunda oluşan teamüllere göre yürütülmektedir.</p> <p>Bu geniş yelpazede, gerek kamu gerek özel sektör gerekse diğer birçok ilgili kurum ve kuruluşlar hem kurumsal hem de kişisel anlamda faaliyetler yapmakta, faaliyetlere katılmakta, doğrudan veya dolaylı görevler üstlenmektedirler.</p> <p>Böyle bir yapıda her birimin ve her bireyin tüm iyi niyetlerine rağmen, farkında olmayıştan ve/veya bilgi eksikliğinden dolayı oluşan zayıf halkalar maalesef son derece olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.</p> <p>Bu hususun farkındalık yaratmak ve eğitimlerle giderilebileceği, şimdye kadar gerek çalıştaylarda gerekse birçok toplantıda, seminer ve hatta kongrelerde sık sık dile getirilen bir konudur.</p> <p>Kayıt dışılığın, kaçak tohumun ve çiftçiyi yanıltmaya, mağdur etmeye yönelik fiillerin sektöre ve ülkemiz tarımına verdiği zararlar konusunda farkındalık yaratılmalı, eksikliklerin giderilmesi sağlanmalıdır.</p>

					Kayıt dışılığın tam olarak ve kolay bir şekilde önlenmesi için, alıcıların TV, internet, vb. yollarla bilgilendirilmesi gerekmektedir.
Etkin veri paylaşımı yapılması	Bakanlığın ilgili Alt Birlikler ile sertifika alan firma sayısını/isimlerini, satılan etiket sayısı/firma isimlerini paylaşması için girişimlerde bulunulması		TÜRKTÖB, Alt Birlikler	TOB	<p>Piyasa Denetiminin mevcut Anayasa Mahkemesi Kararınca, Kamu tarafından yürütülmesi mecburiyeti bilinen bir husustur. Kamunun uhdesinde yürütmesi gereken denetimlerle birlikte, sektörün kendi içerisinde de, Etik Kurallar ve Disiplin Yönetmelikleri gibi unsurlar çerçevesinde, bir otokontrol mekanizmasının olması ve bu mekanizmanın sonuç verici bir biçimde çalıştırılması da, her daim dile getirilen ve taraflarınca kabul gören bir olgudur.</p> <p>Bu mekanizmanın kurulması ve işleyişinin sağlanması için, gerek Bakanlık ile sektör arasında, gerekse, sektörün kendi paydaşları arasında, sağlıklı, sistemli ve sürekliliği olan bir veri paylaşımına ihtiyaç duyulmaktadır.</p> <p>Bu veri paylaşımı ve verinin kullanımı, üreticiler arasında rekabeti bozmayacak, maddi veya manevi kayıplara neden olmayacak bir şekilde olacaktır.</p> <p>Bu sayede, usulüne uygun üretilen tohumluklar, üreticiler, dağıtıcılar bilinecek, sektör kendini tanıyacak, dışarıdan sızmalar veya yasal üretimden kaçışların açığa çıkmasına yardımcı olunabilecektir.</p>
	TÜRKTÖB Hakem Heyetinin İşler hale gelmesini sağlayacak tedbirlerin alınması	K	TÜRKTÖB, Alt Birlikler		Hakem Kurulunun etkili çalışması bir caydırıcılık rolü görecektir ve kayıt dışılığı azaltacak, otokontrol sağlayacaktır.

